

متن سخنرانی افتتاحیه
دکتر سید مهدی عمرانی
رئیس موسسه عالی بانکداری ایران
در هشتمین سمینار بانکداری اسلامی
شهریور ماه ۱۳۷۶

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، وَبِهِ نَسْتَعِیْنُ، اِنَّهٗ خَیْرٌ نَّاصِرٍ وَّ مُعِیْنٍ

موجب نهایت خوشوقتی و سرفرازی است که با اتکال و استعانت قادر متعال، هشتمین سمینار بانکداری اسلامی را، همانند سالهای گذشته، در هفته مبارک بانکداری اسلامی، برگزار می‌نمائیم.

هشتمین سمینار بانکداری اسلامی توسط موسسه عالی بانکداری ایران با مشارکت فعال و معاضدت تمامی بانکهای کشور و همکاری ارزنده مدیریت روابط عمومی و امور فرهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نیز مدیران روابط عمومی کلیه بانکها هنگامی برگزار می‌گردد که کشور ما حدود ۱۳ سال تجربه نظام بانکداری اسلامی را پشت سر می‌گذارد.

فراتر از این تقارن مبارک، هشتمین سمینار بانکداری اسلامی در شرایطی برگزار می‌شود که انتخابات ریاست جمهوری پایان پذیرفته و دوران جدیدی در زندگانی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی ملت قهرمان ایران آغاز شده است، انتخابات پرشکوهی که به فرموده مقام معظم رهبری «تمامی احاد ملت در این حماسه بزرگ مشارکت داشته» و متعاقب پایان موفقیت‌آمیز و پیروزمندانه آن، مسئولیت امور اجرایی کشور از ریاست جمهوری پیشین محبوب ایران، به حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای سید محمد خاتمی، تفویض گردید.

این رویداد و تقارن بزرگ تاریخی از دو دیدگاه می‌تواند حائز کمال اهمیت و شایان نهایت توجه قرار گیرد:

نخست: تبیین نقش و سهم موثر بانکها در توسعه اقتصادی کشور که نشانگر تلاش بی‌وقفه و صادقانه اکثریت عظیم همکاران گرامی ما در جای‌جای میهن اسلامی عزیزمان است،
دو: دیگر آشنایی هرچه بیشتر مردم آزاده و همیشه در صحنه ما با روند فعالیت بانکهای کشور که علی‌رغم کاستی‌ها، نارسائیه‌ها و موانع بازدارنده، همچنان به سیر پیشرفت و تعالی خود ادامه می‌دهد و برخورد با مشکلات احتمالی که لازم و ملزوم تحولات نوین آنهم در عرصه نظام بانکی جدید کشور است، به هیچ‌روی نمی‌تواند و نباید زحمات و خدمات صمیمانه و صادقانه همکاران ارجمند بانکی ما را تحت‌الشعاع قرار دهد.

همانگونه که سال گذشته مقارن همین ایام در همین مکان معروض داشتم، پیاده کردن نظام نوپا و بالنده بانکداری اسلامی به گونه‌ای منسجم و یکپارچه، البته موجب کمال مباهات و افتخار ماست، اما هرگز نمی‌توان ادعا کرد که این نظام در جریان عمل - و شاید تنهادر جریان عمل - از هرگونه کاستی و نارسائی میرا باشد.

نظام بانکداری بدون ربا در مقایسه با نظام بانکداری ربوی با سابقه‌ای طولانی مدت بسیار کوتاهی از عمر آن می‌گذرد و در این فراگرد علی‌رغم تمامی مشکلات و موانع بازدارنده و بالاخص مشکلات ناشی از جنگ تحمیلی دشمن بعثی عراق علیه سرزمین دلاوران و مهد آزادگان از هنگام اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا که هشت سال دوره پرشکوه سازندگی بر تارک آن می‌درخشد به پیشرفتهای بزرگ و سترگ نائل آمده است پیشرفتهای قابل ملاحظه‌ای که کمکها و معاضدتهای مالی سیستم بانکی کشور در بهره‌وری و شکوفایی آنها تاثیر بسزا داشته است.

با وجود این، استحضار دارند که نظام بانکداری اسلامی نیز مانند هر پدیده جدید با کاستیها و نارسائیهایی مواجه است که البته با همت و پایداری و پایمردی کارشناسان، محققان و همکاران عزیز ما تدریجاً برطرف خواهد گردید.

کشور عزیز ما هم اکنون در مرحله‌ای از تحول قرار دارد که ترقی و تکامل هر چه بیشتر آن به صورت ضرورتی قطعی و اجتناب‌ناپذیر درآمده است و نیل بدین هدف در تامین نیازهای جامعه روبه توسعه، امکان پذیر نمی‌تواند بود.

نیاز به تربیت کادر و ورزیده و متخصص در امور مختلف بانکی از جمله نیازهایی است که با تغییر شکل و تحول نظام بانکداری ربوی به نظام بانکداری اسلامی از دیرباز در بانکهای کشور، محسوس و مشهود بود و خصوصاً از سال ۱۳۶۳ که قانون عملیات بانکی بدون ربا به مرحله اجرا درآمد روزبه روز فزونی می‌یافت.

تاسیس موسسه علوم بانکی ایران در سال ۱۳۴۲ و متعاقباً بازگشائی آن در سال تحصیلی

۱۳۶۵-۶۶ بدین منظور بود که امکان تحصیل و کسب تخصص را برای کارمندان تمامی بانکها فراهم آورد و از این رهگذر، به تربیت نیروی انسانی مورد نیاز برای بانکها، ارتقاء و اعتلاء سطح معلومات و تخصص کارمندان آنها و ترویج و اشاعه اصول جدید بانکی و انجام تحقیقات علمی مبادرت شود.

در نیل بدین آرمان متعالی و با اعتقاد بدین واقعیت که اشاعه‌ی ذهنیت علمی در سطح جامعه به طور اعم و در گستره‌ی نظام بانکی به طور اخص با آموزش و پژوهش و اعتلاء سطح دانش بانکی ملازمه دارد، از همان سالهای آغازین انقلاب شکوهمند اسلامی ایران بازگشائی موسسه عالی بانکداری ایران همواره مطمح نظر قرارداداشت و جای بسی خوشوقتی است به استحضار برساند که موسسه خصوصاً در چند سال اخیر با حمایت بیدریغ مقامات محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، همکاری و همگامی و همت والای نظام بانکی کشور در انجام این وظیفه سنگین و مسوولیت خطیر موفق و موید بوده است.

افزایش قابل ملاحظه دانشجویان و نیز فارغ‌التحصیلان موسسه در سطوح کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ارشد، ایجاد دو دوره جدید در مقطع کارشناسی ارشد از سال تحصیلی جدید (۷۷-۱۳۷۶): دوره کارشناسی ارشد حقوق و دوره کارشناسی ارشد حسابداری و یک دوره جدید در مقطع کارشناسی (دوره کارشناسی کامپیوتر) با استفاده از بهترین اساتید ذریبط، استفاده از کادر علمی کارآ، پرتوان و شایسته به صورت تمام وقت و نیمه وقت، تجهیز کتابخانه موسسه به آخرین نشریات مربوط به دانش بانکی، ایجاد لابراتوار زبان و دو لابراتوار کامپیوتر برای دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد، تاسیس دو مرکز جدید در استانهای گیلان و کرمان و اقدام به پذیرش دانشجو در دو مرکز مذکور، فزون بر مراکز قبلی موسسه در شهرهای مشهد، اصفهان و تبریز و انجام مقدمات تاسیس شعب موسسه در سایر مراکز، مشارکت فعال اعضاء هیات علمی در برگزاری دوره‌های بین‌المللی آموزش بانکداری اسلامی و شرکت در کنفرانسها و سمینارهای بین‌المللی و سایر فعالیتهائی که به تفصیل در ویژه‌نامه سمینار منعکس است، از جمله اقداماتی است که در نیل بدین هدف انجام پذیرفته است.

نکته شایان ذکر و حائز اهمیت در نیل به اهداف و در واقع فلسفه وجودی موسسه عالی بانکداری ایران، تشکیل و تداوم برگزاری سمینارهای بانکداری اسلامی در راستای ضرورت اشاعه‌ی نظام و فرهنگ و نیز ضرورت بررسی و نقد جامع‌الاطراف بانکداری اسلامی در گستره‌ی میهن اسلامی عزیزمان، بوده است که موسسه از سال ۱۳۶۹ این مهم را وجهه همت قرار داده و در تحقق این منظور از هیچگونه مجاهدتی دریغ نداشته است.

موسسه عالی بانکداری ایران مفتخر و مباهی است که در نیل بدین هدف متعالی و با استفاده از تجارب بدست آمده از سمینارهای قبلی، اینک به برگزاری هشتمین سمینار بانکداری

اسلامی می‌پردازد و با توجه به مراتب مذکور، برنامه سمینار به گونه‌ای تنظیم و طراحی گردیده است که مشکلات مورد ابتلای سیستم بانکی کشور به گونه‌ای جامع‌الاطراف مورد بررسی قرارگیرد و راهکارها و راه‌حلهای دقیق و سنجیده در رفع مشکلات کنونی ارائه گردد.

بدین لحاظ، محور اصلی سمینار، «منابع و مصارف در بانکداری اسلامی: ابزارها، نوآوریها، مشکلات و راه‌حلهای» متضمن ۲۵ عنوان تعیین گردید و لازم است که بالاخص از هیات عامل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که در نیل بدین مقصود ما را یاری داده‌اند کمال امتنان خود را قلباً و قبلأ اعلام دارم.

بطوریکه ملاحظه خواهند فرمود، مباحث سمینار پیرامون سه موضوع اصلی و اساسی در ارتباط با مسایل اساسی و مورد ابتلای بانکهای کشور تمرکز یافته است.

الف - بررسی برخی از مهمترین مسائل مورد ابتلا از دیدگاه فقهی و حقوقی که بدین منظور سه تن از برجسته‌ترین فقها و حقوقدانان کشور به تبیین نظرات خود خواهند پرداخت.

ب - مباحث در ارتباط با مسائل نظری که توسط چند تن از اساتید دانشگاهها و محققان فرهیخته بانکی ارائه خواهد گردید.

ج - مسائل کاربردی که توسط چند تن از مدیران عامل و کارشناسان صاحب نظر و اندیشمند بانکهای کشور مورد بحث و نقد قرار خواهد گرفت.

خوشبختانه، در این فرصت کوتاه، از همکاری صمیمانه تنی چند از اساتید معظم و مفخم حوزه و دانشگاه و مقامات محترم بانکی که مقالات منتخب پربارشان طی دو روز برگزاری سمینار عرضه خواهد گردید، برخوردار بوده‌ایم و اگر این همکاری گرانقدر در پرتو عنایت و تفضل ایزد منان - نصیب نمی‌شد، برگزاری هشتمین سمینار بانکداری اسلامی، به گونه‌ای که عرضه می‌شود، امکان پذیر نمی‌گردید.

وظیفه دارد از همکاری و مشارکت ارزنده این سروران و عزیزان و نیز اعضاء محترم ستاد برگزاری، کمیته‌های علمی، فرهنگی و تدارکاتی سمینار که در نیل بدین منظور از بذل هیچگونه مساعدت مضایقت نداشته‌اند، مراتب تشکر قلبی خود را اعلام دارم.

شایان ذکر است که در سال جاری نیز همانند سالهای گذشته و به دنبال انتشار فراخوان مقاله، از استقبال قابل ملاحظه اساتید محترم حوزه و دانشگاه، نویسندگان، محققان و دانش پژوهان و همکاران ارجمند بانکهای کشور برخوردار بوده‌ایم و همین امر کار کمیته علمی سمینار را در انتخاب مقالاتی که از شایستگی و بایستگی لازم و غنای محتوا برخوردار باشند، با وسواس و حساسیت خاص موجه می‌نمود.

بدیهی است انتخاب مقالاتی که در سمینار ارائه خواهد شد، بدان مفهوم نیست که سایر مقالات واصله از اهمیت نسبی برخوردار نمی‌باشند چرا که برخی از این مقالات، با توجه به کسب

امتیاز واحراز شرایط لازم، در مجموعه مقالات و سخنرانیهای مربوط به هشتمین سمینار بانکداری اسلامی به چاپ خواهد رسید.

در پایان لازم می‌دانم از حضرات آیات عظام و حجج اسلام بالاخص حضرت آیت‌اله جناب آقای موسوی بجنوردی و حضرت آیت‌اله جناب آقای تسخیری، مقام محترم وزارت امور اقتصادی و دارائی جناب آقای دکتر نمازی، مقام محترم ریاست کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر نوربخش، اعضاء محترم هیات عامل بانک مرکزی، مدیران عامل و اعضاء محترم هیات مدیره بانکهای کشور، اساتید حوزه و دانشگاه، کارشناسان و کارگزاران محترم شبکه بانکی، محققان، صاحب‌نظران و اندیشمندی که این مجلس را به قدوم خود مزین فرموده‌اند از همکاران گرامی موسسه عالی بانکداری ایران، مدیریت روابط عمومی و امور فرهنگی بانک مرکزی و مدیران روابط عمومی بانکها همکاران و عزیزانی که به نحوی از انحاء در برگزاری هرچه با شکوه‌تر این همایش شریک و سهیم بوده‌اند و نیز از یکایک نویسندگان و دانش پژوهانی که مقالات خود را به سمینار عرضه داشته‌اند، مراتب تشکر و امتنان قلبی خود را اعلام و مزید توفیق همگان را از درگاه قادر متعال مسألت نمایم.

والسلام علیکم ورحمة‌اله وبرکاته